

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w składzie:

Przewodniczący: SSO Jacek Łabuda

Protokolant: stażysta Grzegorz Szpak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 08 sierpnia 2013 r. w Warszawie sprawy

z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

przeciwko (...) sp. z o.o. we W.

o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone

1. uznaje za niedozwolone i zakazuje pozwanemu wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia wzorca umowy o treści:

"Zwalniam (...) z wszelkiej odpowiedzialności za oświadczenia, czyny lub zaniedbania Niezależnego Przedstawiciela";

"Zdarzenia wykraczające poza naszą kontrolę i zdarzenia, w których (...) nie może zasadnie przewidzieć przy zastosowaniu należytej staranności, takie jak awarie lub nadmierne obciążenie sieci przez (...) S.A lub innych dostawców telekomunikacyjnych, wyłączenia zasilania, złe warunki atmosferyczne, działania władz lub akcje pracownicze, a także zdarzenia losowe mogą jednak czasami uniemożliwić nam świadczenie usług. Powyższe określa się jako zdarzenia siły wyższej. W takich przypadkach (...) nie ponosi odpowiedzialności za awarie lub wady, a klient wciąż jest odpowiedzialny za dokonanie płatności za swoje Usługi (...)";

"Klient ponosi odpowiedzialność za połączenia na numery specjalne, premiowe, międzynarodowe, nawet jeśli poprosił o zablokowanie połączeń na takie numery";

" (...) może zawiesić Usługi (...) lub wypowiedzieć niniejszą umowę ze skutkiem natychmiastowym i bez przekazania wcześniejszego zawiadomienia do Klienta jeżeli, (a) Klient dopuścił się istotnego (...) naruszenia niniejszej umowy; (c) Klient podejmuje działania, które narażają na szwank stabilność, bezpieczeństwo lub działanie Usług (...), naruszają warunki użytkowania lub wskazują na potencjalnie niewłaściwe wykorzystanie, nadużycie, nietypowe lub nadmierne wykorzystanie; (d) (...) podejrzewa oszustwo osoby trzeciej; (f) (...) nie jest w stanie świadczyć Usług (...) z przyczyn wykraczających poza kontrolę (...)";

" (...) może przyjąć polecenia dotyczące Rachunku Klienta od osoby, która naszym zdaniem działa na podstawie pozwolenia Klienta ";

2. oddała powództwo w pozostałej części;

3. znosi wzajemne koszty postępowania pomiędzy stronami;

4. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sąd Okręgowy w Warszawie, tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu, od której powód był zwolniony, kwotę 600 (sześćset) złotych;

5. zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt strony pozwanej.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 25-09-2012 powód – Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – domagał się uznania za niedozwolone i zakazania wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowień o treści:

1. „Zwalniam (...) z wszelkiej odpowiedzialności za oświadczenia, czyny lub zaniechania Niezależnego Przedstawiciela” (pkt 7 Umowy);
2. „Zdarzenia wykraczające poza naszą kontrolę i zdarzenia, których (...) nie może zasadnie przewidzieć przy zastosowaniu należytej staranności, takie jak awarie lub nadmierne obciążenie sieci przez (...) lub innych dostawców usług telekomunikacyjnych, wyłączenia zasilania, złe warunki atmosferyczne, działanie władz lub akcje pracownicze, a także zdarzenia losowe mogą jednak czasami uniemożliwić nam świadczenie usług (...) lub wpłynąć na jakość usług. Powyższe określa się jako ZDARZENIA SIŁY WYŻSZEJ. W takich przypadkach (...) nie ponosi odpowiedzialności za awarie lub wady, a Klient wciąż jest odpowiedzialny za dokonanie płatności za swoje Usługi (...)” (pkt 17 Regulaminu);
3. „Klient ponosi odpowiedzialność za połączenia na numery specjalne, premiowe i między narodowe, nawet jeśli poprosił o zablokowanie połączeń na takie numery” (pkt 19 Regulaminu);
4. (...) nie ponosi żadnej odpowiedzialności za żadne straty lub szkody wynikłe z zawieszenia lub wypowiedzenia zgodnie z ust. 31” (pkt 32 Regulaminu);
5. (...) może zawiesić usługi (...) lub wypowiedzieć niniejszą Umowę ze skutkiem natychmiastowym i bez przekazania wcześniejszego zawiadomienia do Klienta, jeżeli (a) Klient dopuścił się istotnego (...) naruszenia niniejszej umowy; (c) Klient podejmie działania, które narażają na szwank stabilność, bezpieczeństwo lub działanie Usług (...), naruszają Warunki użytkowania lub wskazują na potencjalnie niewłaściwe wykorzystanie, nadużycie, nietypowe lub nadmierne wykorzystanie; (d) (...) podejrzewa oszustwo osoby trzeciej; (f) (...) nie jest w stanie świadczyć Usług (...) z przyczyn wykraczających poza kontrolę (...) (pkt 42 Regulaminu);
6. „W razie zawieszenia usług (...) na skutek jego działania lub zaniechania, Klient wyraża zgodę na (c) zwolnienie (...) z odpowiedzialności za wszelkie straty poniesione przez Klienta” (pkt 45 Regulaminu);
7. (...) nie ponosi odpowiedzialności za (...) szkody na reputacji, utratę lub zniszczenie oprogramowania, danych, informacji, sprzętu komputerowego lub innego, żadne szkody pośrednie lub wynikowe, ani za żadne inne straty poniesione przez Klienta” (pkt 61 Regulaminu);
8. (...) może przyjąć polecenie dotyczące Rachunku Klienta od osoby, która naszym zdaniem działa na podstawie pozwolenia Klienta” (pkt 68 Regulaminu),

Zawartych we wzorcach umowy zatytułowanych „Umowa sprzedaży nr...” (umowa) oraz „Regulamin świadczenia usług telekomunikacyjnych” (regulamin), którymi posługuje się pozwany – (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością we W.. Nadto wniósł o zasądzenie kosztów procesu.

W ocenie powoda wskazane postanowienie wzorca umowy stanowią niedozwolone klauzule, gdyż są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumentów. Wypełniałyby tym hipotezę art. 385[1] § 1 kc, zgodnie z którym niedozwolonymi są postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, nieuzgodnione z nim indywidualnie, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy – z wyłączeniem postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Odnosząc się do zapisu oznaczonego w pozwie lit. a oraz c powód wskazał, iż przedmiotowe postanowienia umowy przewidują wyłączenie odpowiedzialności przedsiębiorcy względem konsumenta za niewykonanie bądź nienależyte wykonanie zobowiązania. W tym wypadku nie odpowiada on za wadliwe działania Niezależnego Przedstawiciela, a zatem osoby, za pomocą której zawiera umowę z konsumentem, a także za połączenia na numery specjalne, premiowe i międzynarodowe pomimo, że konsument zlecił zablokowanie tych połączeń. Zdaniem powoda, postanowienie oznaczone w pozwie lit. b przewiduje obowiązek wykonania zobowiązania przez konsumenta mimo niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez jego kontrahenta. Postanowienia oznaczone lit. d oraz f określają bardzo szeroko sytuacje zwolnienia przedsiębiorcy z odpowiedzialności za nienależyte wykonanie lub niewykonanie usługi, a co za tym idzie mogą obejmować także sytuacje, za które pozwany ponosi odpowiedzialność z własnej winy. Zapis znajdujący się pod lit. e, zgodnie z pozwem, przyznaje kontrahentowi konsumenta uprawnienie do dokonywania wiążącej interpretacji umowy, a także przyznaje jedynie przedsiębiorcy uprawnienie do rozwiązywania umowy bez wypowiedzenia, nie przyznając tożsamesgo uprawnienia konsumentowi. Jak podniósł powód, kwestionowana klauzula pod lit. g zwalnia przedsiębiorcę z odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych konsumenta oraz za określone szkody majątkowe. Wskazane wyłączenia nie znajdują, zdaniem powoda, żadnego uzasadnienia faktycznego, ani prawnego. Według powoda zapis lit. h należy uznać za niedozwolony, gdyż uprawnia przedsiębiorcę do dowolnego ustalenia istnienia i zakresu pełnomocnictwa udzielonego przez konsumenta.

Pozwany domagał się oddalenia powództwa i wniósł o zasądzenie kosztów procesu. Odnosząc się do zarzutów powoda wskazał, iż zapis lit. a nie dotyczy zobowiązań pozwanego. Zapis lit. b przewiduje wyłączenie odpowiedzialności zgodnie z kodeksem cywilnym. Zdaniem pozwanego, postanowienie oznaczone lit. c znajduje zastosowanie wyłącznie w sytuacji, gdy klient przyczynił się w sposób umyślny do naruszenia blokady połączeń. Zapis pod lit. d, według pozwanego, jest zgodny z zasadami odpowiedzialności określonymi w kodeksie cywilnym. Kolejny zapis oznaczony lit. e nie odnosi się do wiążącej interpretacji umowy, ani nie przyznaje jedynie konsumentowi prawa do odstąpienia od umowy, nie może zatem zostać uznany za niedozwolony. Kolejne postanowienia pod lit. f oraz g potwierdzają, zdaniem pozwanego, brak odpowiedzialności wynikający wprost z kodeksu cywilnego. Ostatnia klauzula nie może zostać uznana za niedozwoloną, ponieważ stosowana w związku z nią procedura identyfikacji klienta zabezpiecza interesy konsumenta.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany prowadzi działalność gospodarczą polegającą m.in. na świadczeniu usług telekomunikacyjnych. W ramach tej działalności opracował i w dacie wniesienia pozwu posługiwał się w obrocie wzorcami umowy pt. „Umowa sprzedaży nr...” oraz „Regulamin świadczenia usług telekomunikacyjnych”, zawierającymi zapisy, do których nawiązuje żądanie pozwu, tj.

1. „Zwalniam (...) z wszelkiej odpowiedzialności za oświadczenia, czyny lub zaniedbania Niezależnego Przedstawiciela”;
2. (...) dołoży należytej staranności, aby zapewnić Klientowi ciągłe usługi o wysokiej jakości. Zdarzenia wykraczające poza naszą kontrolę i zdarzenia, których (...) nie może zasadnie przewidzieć przy zastosowaniu należytej staranności, takie jak awarie lub nadmierne obciążenie sieci przez (...) lub innych dostawców usług telekomunikacyjnych, wyłączenia zasilania, złe warunki atmosferyczne, działanie władz lub akcje pracownicze, a także zdarzenia losowe mogą jednak czasami uniemożliwić nam świadczenie usług (...) lub wpłynąć na jakość usług. Powyższe określa się jako ZDARZENIA SIŁY WYŻSZEJ. W takich przypadkach (...) nie ponosi odpowiedzialności za awarie lub wady, a Klient wciąż jest odpowiedzialny za dokonanie płatności za swoje Usługi (...);
3. „Klient wyraża zgodę na uiszczenie wszystkich Opłat za Usługi (...) bez względu na to, czy z Usług (...) lub (...) korzysta Klient, czy inna osoba. Klient ponosi odpowiedzialność za nieupoważnione i oszukańcze wykorzystanie, chyba że Klient przekaze (...) zawiadomienie zgodnie z postanowieniem ust. 11. Klient ponosi odpowiedzialność za połączenia na numery specjalne, premiowe i między narodowe, nawet jeśli poprosił o zablokowanie połączeń na takie numery”;

4. (...) nie ponosi żadnej odpowiedzialności za żadne straty lub szkody wynikłe z zawieszenia lub wypowiedzenia zgodnie z ust. 31”;
5. (...) może zawiesić usługi (...) lub wypowiedzieć niniejszą Umowę ze skutkiem natychmiastowym i bez przekazania wcześniejszego zawiadomienia do Klienta, jeżeli (a) Klient dopuścił się istotnego lub powtórnego naruszenia niniejszej umowy; przy czym powtórne naruszenie oznacza trzy (3) naruszenia lub więcej naruszeń w dowolnym okresie sześciu miesięcy; (b) (...) ma podstawy sądzić, że Klient wszczął postępowanie upadłościowe, restrukturyzacyjne lub ogłosił niewypłacalność lub wszczęto przeciwko niemu takie postępowanie; (c) Klient podejmie działania, które narażają na szwank stabilność, bezpieczeństwo lub działanie Usług (...), naruszają Warunki użytkowania lub wskazują na potencjalnie niewłaściwe wykorzystanie, nadużycie, nietypowe lub nadmierne wykorzystanie; (d) (...) podejrzewa oszustwo osoby trzeciej; (f) (...) nie jest w stanie świadczyć Usług (...) z przyczyn wykraczających poza kontrolę (...) (pkt 42 Regulaminu);
6. „W razie zawieszenia usług (...) na skutek jego działania lub zaniedbania, Klient wyraża zgodę na (c) zwolnienie (...) z odpowiedzialności za wszelkie straty poniesione przez Klienta”;
7. (...) nie ponosi odpowiedzialności za straty jakie może ponieść Klient na skutek zaniedbania, naruszenia umowy, niewłaściwej interpretacji, utraty lub braku dostępności Usług (...), lub z innych przyczyn, za utratę zysku, sprzedaży, obrotów, umów lub klientów, szkody na reputacji, utratę lub zniszczenie oprogramowania, danych, informacji, sprzętu komputerowego lub innego, stratę czasu kierownictwa lub pracowników, żadne szkody pośrednie lub wynikowe, ani za żadne inne straty poniesione przez Klienta”;
8. (...) może przyjąć polecenie dotyczące Rachunku Klienta od osoby, która naszym zdaniem działa na podstawie pozwolenia Klienta”.

Powyższy stan faktyczny był pomiędzy stronami bezsporny. Pozwany nie zaprzeczył prawdziwości wzorca, ani treści kwestionowanego pozwem zapisu. Art. 230 kpc stanowi, że gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach, sąd, mając na uwadze wyniki całej rozprawy, może fakty te uznać za przyznane. Za podstawę ustalenia stanu faktycznego Sąd przyjął zatem wzajemnie niekwestionowane twierdzenia stron kierując się zasadą wyrażoną w art. 230 kpc.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w części, tj. co do punktów a, b, c, e, h pozwu. W pozostałej części podlega oddaleniu.

Na wstępie rozważań merytorycznych wyjaśnienia wymaga, że w postępowaniu o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone Sąd dokonuje abstrakcyjnej oceny wzorca celem ustalenia, czy zawarte w nim klauzule mają charakter niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu art. 385[1] § 1 kc. Przechodząc do oceny postanowień wzorca pod kątem ich niedozwolonego charakteru, wskazać należy, co następuje. Stosownie do treści art. 385[1] §1 kc, aby dane postanowienie umowne mogło być uznane za niedozwolone, musi ono spełniać cztery przesłanki tj.: (I) postanowienie nie zostało indywidualnie uzgodnione z konsumentem, (II) ukształtowane przez postanowienie prawa i obowiązki konsumenta pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami, (III) powyższe prawa i obowiązki rażąco naruszają interesy konsumenta oraz (IV) postanowienie umowy nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron.

Omawiane postanowienie nie reguluje głównych świadczeń stron. Główne świadczenia pozwanego z tytułu zawartych umów polegają bowiem na świadczeniu usług telekomunikacyjnych, zaś konsumenta na zapłacie ceny za te usługi.

Przesłanka braku indywidualnego uzgodnienia nie może w tej sprawie mieć znaczenia wobec abstrakcyjnego charakteru kontroli postanowienia wzorca umownego. Sąd nie bada w niniejszym postępowaniu konkretnych stosunków istniejących pomiędzy kontrahentami, ale wzorzec i treść hipotetycznych stosunków, jakie powstałyby

pomiędzy pozwanym, a potencjalnym konsumentem. Nie ma zatem znaczenia, czy jakaś konkretna umowa była między stronami negocjowana ani nawet czy wzorzec był, czy też nie był zastosowany przy zawieraniu jakiegokolwiek konkretnej umowy. Kontrola ta ma bowiem charakter oceny ex ante i obejmuje wzorzec, nie zaś konkretną umowę. Istotny jest zatem fakt, że pozwany wprowadził oceniany wzorzec do obrotu poprzez wystąpienie z ofertą zawarcia umowy z wykorzystaniem go.

Dla zastosowania omawianego przepisu przesłanki II (sprzeczność z dobrymi obyczajami) i III (rażące naruszenie interesów konsumenta) muszą zachodzić równocześnie. Z reguły rażące naruszenie interesu konsumenta jest naruszeniem dobrych obyczajów, ale nie zawsze zachowanie sprzeczne z dobrymi obyczajami rażąco narusza ten interes.

Poprzez dobre obyczaje rozumiemy pewien powtarzalny wzorzec zachowań, który jest aprobowany przez daną społeczność lub grupę. Są to pozaprawne normy postępowania, którymi przedsiębiorcy winni się kierować. Ich treści nie da się określić w sposób wyczerpujący, ponieważ kształtowane są przez ludzkie postawy uwarunkowane zarówno przyjmowanymi wartościami moralnymi, jak i celami ekonomicznymi i związanymi z tym praktykami życia gospodarczego. Wszystkie one podlegają zmianom w ślad za zmieniającymi się ideologiami politycznymi i społeczno – gospodarczymi oraz przewartościowaniami moralnymi. W szczególności zaś, dobre obyczaje to normy postępowania polecające nienadużywanie w stosunku do słabszego uczestnika obrotu posiadanej przewagi ekonomicznej.

W niniejszej sprawie dobrym obyczajem jest, by przedsiębiorca nie wykorzystywał swej uprzywilejowanej pozycji kontraktowej, będącej rezultatem stosowania przez niego jednostronnie ustalonego wzorca umowy. Przedstawianie konsumentom do akceptacji warunków umowy zawierających zapisy, kształtujące ich prawa i obowiązki w sposób mniej korzystny niż wynika to z powszechnie obowiązujących przepisów prawa, niewątpliwie przeczy powyższemu. Oczekiwany jest także, by pozwany przedsiębiorca nie przenosił na konsumenta ryzyka związanego z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, które w kontekście niniejszej sprawy wiąże się z uprawnieniem do zwolnienia się z odpowiedzialności za nienależyte wykonanie zobowiązania zarówno przez siebie, jak i przez osoby trzecie, z pomocą których zawiera umowy. Oczekiwany jest także, by przedsiębiorca nie żądał świadczenia wzajemnego w sytuacji, gdy sam nie spełnia swojego świadczenia w należyty sposób. Poprzez zastosowanie kwestionowanych zapisów może dojść do sytuacji, gdy nabywca usługi nie będzie mógł skorzystać z niej ze względu na zawinione działanie przedsiębiorcy, a przedsiębiorca nie poniesie za to odpowiedzialności. Nie może zatem zyskać aprobaty praktyka stosowana przez przedsiębiorcę przewidująca taką możliwość. Świadczy to o woli utrudnienia konsumentowi możliwości dochodzenia swoich usprawiedliwionych roszczeń.

W zakresie oceny stopnia naruszenia interesów konsumentów Sąd tutejszy podziela opinię Sądu Apelacyjnego w Warszawie (wyrok z dnia 2006-06-27, sygn. akt VI ACa 1505/05), że naruszenie interesów konsumenta, aby było rażące, musi być doniosłe czy też znaczące. Natomiast interesy konsumenta należy rozumieć szeroko, nie tylko jako interes ekonomiczny, ale też każdy inny, chociażby niewymierny. Zaliczyć tu można również dyskomfort konsumenta, spowodowany takimi okolicznościami jak strata czasu, naruszenie prywatności, niedogodności organizacyjne, wprowadzenie w błąd oraz inne uciążliwości, jakie mogłyby powstać na skutek wprowadzenia do zawartej umowy ocenianego postanowienia. Przy określaniu stopnia naruszenia interesów konsumenta należy stosować nie tylko kryteria obiektywne (np. wielkość poniesionych czy groźących strat), lecz również względy subiektywne związane bądź to z przedsiębiorcą (np. renomowana firma), bądź to z konsumentem (np. seniorzy, dzieci). Konieczne jest zbadanie, jaki jest zakres groźących potencjalnemu konsumentowi strat lub niedogodności.

Konieczne jest również ustalenie, jak wyglądałyby prawa i obowiązki konsumenta w sytuacji braku analizowanej klauzuli (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2007-03-19, sygn. akt III SK 21/06 oraz z dnia 2007-10-11, sygn. akt III SK 9/07). Jeżeli przepisy ogólne stawiają konsumenta w lepszej sytuacji niż postanowienia proponowanej umowy, to w zasadzie postanowienia te należy uznać za niedozwolone. Odstępstwo od tej zasady możliwe jest tylko, o ile zmiana jest uzasadniona specyfiką wzajemnych świadczeń lub jest kompensowana innymi postanowieniami wzorca.

Analizując kwestionowane postanowienie z pkt a pozwu, należy stwierdzić, iż poprzez kwestionowany zapis pozwany przyznał sobie prawo do zwolnienia się z odpowiedzialności za działania swoich przedstawicieli, a zatem osób przy pomocy których wykonuje swoje zobowiązanie. W myśl art. 474 kc, za działania i zaniechania osób, z których pomocą przedsiębiorca wykonuje swoje zobowiązanie, ponosi on odpowiedzialność jak za działania własne. Wskazany przepis ma co prawda charakter dyspozytywny, co oznacza możliwość jego modyfikacji w umowie, jednak w obrocie konsumenckim należy brać pod uwagę rzeczywiste skutki gospodarcze takiej korekty. Otóż odwoływanie się w tym wypadku przez profesjonalistę do jego relacji z podmiotami trzecimi faktycznie pozbawia konsumenta ochrony jego praw, co w rażącym stopniu narusza jego interesy. Wyłączenie odpowiedzialności przedsiębiorcy wobec konsumenta za działania osób, z pomocą których wykonuje swoje zobowiązania umowne, prowadzi do przesunięcia na konsumenta ryzyka gospodarczego, które z natury rzeczy obciąża właśnie przedsiębiorcę. Zdaniem Sądu, zaskarżona klauzula narusza zatem podstawowe kategorie prawa zobowiązań w odniesieniu do działalności gospodarczej (zob. Cz. Żuławska [w:] red. G. Bieniek, Komentarz do kodeksu cywilnego, Warszawa 2003, s. 145-146).

Przechodząc do oceny kolejnego zapisu (lit. b) wskazać należy, iż przyznaje ono pozwanemu prawo wyłączenia swojej odpowiedzialności za niemożność świadczenia usługi lub nienależytą jakość usług w wypadku zaistnienia zdarzeń mających charakter siły wyższej, czyli zdarzeń, których nie mógł przewidzieć, ani którym nie mógł zapobiec. Nie można zgodzić się z pozwanym, że „akcje pracownicze” to przykład siły wyższej. Zgodnie z zasadami odpowiedzialności kontraktowej, dłużnik może uchylić się od obowiązku naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, jeżeli jest ona następstwem okoliczności za które nie ponosi on odpowiedzialności. W szczególności mowa tu o zdarzeniach wywołanych „siłą wyższą”, ustanawiających granicę odpowiedzialności odszkodowawczej w przypadku odpowiedzialności na zasadzie ryzyka. W orzecznictwie „siła wyższa” utożsamiana jest z gwałtownym, nieoczekiwanym i niemożliwym do zapobieżenia działaniem sił przyrody. Tym samym nie można zaliczyć tu nadzwyczajnych zjawisk o charakterze gospodarczym, politycznym, społecznym, czy prawnym (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 13 października 1992 r., sygn. akt I ACr 407/92). W opinii Sądu akcje pracownicze, np. strajk, nie stanowią zdarzenia noszącego cechy „siły wyższej”, ze względu na to, iż w obliczu przepisów obowiązującego prawa, dotyczących rozwiązywania sporów zbiorowych, nie można przyjąć twierdzenia o jego nagłym i nieoczekiwanym charakterze. Oczywiście jest także, że możliwe jest zapobieżenie strajkowi. W związku z tym okoliczność ta, jako pozbawiona cech „siły wyższej”, nie może stanowić podstawy uchylenia się przedsiębiorcy od odpowiedzialności, zatem sporne postanowienie należy uznać za abuzywne. Nadto wyłączenie odpowiedzialności przedsiębiorcy wobec konsumenta za działania osób, z pomocą których wykonuje swoje zobowiązania umowne, prowadzi do przesunięcia na konsumenta ryzyka gospodarczego, które z natury rzeczy obciąża właśnie przedsiębiorcę. W przypadku siły wyższej dodatkowo pozwany pomimo zwolnienia się z odpowiedzialności zastrzegł, że konsument będzie miał obowiązek ponoszenia opłat za usługi. Przedmiotowe postanowienie wzorca umowy wypełnia tym samym przesłanki art. 385[1] § 1 zd. 1 kc, w szczególności zaś mieści się w hipotezie art. 385[3] pkt. 22 kc. Sąd podziela w tym zakresie stanowisko powoda. Naliczanie opłat za nieświadczoną usługę nie może być usprawiedliwione. Dodatkowo regulamin nie przewiduje analogicznych uprawnień dla konsumenta w sytuacji niewywiązywania się przedsiębiorcy z jego zobowiązania. W przekonaniu Sądu pozostaje to w sprzeczności z dobrymi obyczajami i stanowi rażące naruszenie interesów konsumentów.

Przechodząc do oceny postanowienia z lit. c wskazać należy, iż wyłącza ono odpowiedzialność przedsiębiorcy za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania. Konsument zlecając blokadę wybranych połączeń korzysta ze swojego prawa wynikającego z zawartej umowy. Dopuszczając do wykonywania połączeń na te numery pozwany nie wykonuje bądź wykonuje nienależycie swoje zobowiązanie, powinien zatem ponieść odpowiedzialność, niezależnie od tego, jak doszło do wykonania połączenia. Powinno być to bowiem obiektywnie niemożliwe. Przedmiotowe postanowienie wzorca umowy wypełnia zatem przesłanki art. 385[1] § 1 zd. 1 kc, w szczególności zaś mieści się w hipotezie art. 385[3] pkt 2 oraz 1 kc. Sąd podziela w tym zakresie stanowisko powoda. Pozwany z góry wyłącza swoją odpowiedzialność w związku z wykonywaniem umowy (w tym za jej niewykonanie i nienależyte wykonanie). W przekonaniu Sądu pozostaje to w sprzeczności z dobrymi obyczajami i stanowi rażące naruszenie interesów konsumentów.

Zapis znajdujący się w pkt oznaczonym lit. e pozwu przyznaje przedsiębiorcy możliwość rozwiązania umowy bez wypowiedzenia w wymienionych w nim sytuacjach. Zwrócić jednakże należy uwagę na to, iż wyszczególnione przypadki są niejednoznaczne i niejasne. Użyte określenia są bardzo ogólnikowe i dają szeroką możliwość interpretacji zachowań konsumenta, które pociągają za sobą rozwiązanie umowy. Powoduje to stan niepewności po stronie klienta pozwanego, ponieważ nie jest precyzyjnie wskazany katalog przewinień, za które można zastosować sankcję rozwiązania umowy. Co więcej przedsiębiorca nie ma nawet obowiązku poinformowania klienta o ewentualnym zamiarze rozwiązania umowy. Ponadto postanowienie to przyznaje uprawnienie jedynie przedsiębiorcy, nie przewidziano bowiem podobnego tożsamesgo uprawnienia dla konsumenta. Powoduje to nierównowagę stron kontraktu, co godzi w interesy konsumenta.

Analizując kwestionowane postanowienie z pkt h pozwu, należy stwierdzić, iż poprzez kwestionowany zapis pozwany przyznał sobie prawo do dowolnego ustalenia istnienia i zakresu pełnomocnictwa udzielonego przez konsumenta. Może to doprowadzić do sytuacji, w której osoba trzecia będzie miała nieograniczony dostęp do rachunku klienta, w tym do zmian w umowie, tylko na podstawie swobodnej oceny przedsiębiorcy. Może to narazić konsumenta na dotkliwe skutki zarówno prawne, jak i finansowe. Zdaniem Sądu godzi to w dobre obyczaje i interesy konsumentów, w zakresie. Przedsiębiorca powinien bowiem uzyskać wyraźne pełnomocnictwo od konsumenta do dokonywania czynności związanych z jego rachunkiem, a nie domniemywać jego istnienia.

Przechodząc do postanowień, które Sąd oddalił wskazać, należy, iż zapisy oznaczone w pozwie lit. d, f oraz g nie stanowią klauzul niedozwolonych. W pierwszym przypadku pozwany wskazuje sytuacje, w których wyłącza swoją odpowiedzialność za straty. Jest to niewykonanie zobowiązania przez klienta, po uprzednim wezwaniu ze strony przedsiębiorcy. Wskazano enumeratywnie sytuacje, kiedy pozwany jest uprawniony do zawieszenia świadczenia usług i wypowiedzenia umowy (zaległość w opłacie po dwóch wezwaniach do zapłaty) z winy klienta. Nie można zatem mówić o niejasności, czy braku precyzji w sformułowaniu tych sytuacji. Ponadto nie sposób wyobrazić sobie choćby hipotetyczne straty po stronie konsumenta powstałe w wyniku zawieszenia bądź też wypowiedzenia świadczenia usług telekomunikacyjnych.

Z tożsamym wypadkiem mamy do czynienia przy zapisie pod lit. f i g. ciężko sobie wyobrazić, jakie straty mógłby ponieść konsument w razie zawieszenia świadczenia usług, a tym bardziej w wyniku samego świadczenia usług. Co prawda, zgodzić należy się z powodem, iż katalog przyczyn zawieszenia może budzić wątpliwości ze względu na swoją niedookreśloność, jednakże Sąd nie znalazł w nim rażącego charakteru naruszenia interesów konsumentów i dobrych obyczajów.

W przekonaniu Sądu inkryminowane zapisy nie rodzą żadnych negatywnych skutków prawnych po stronie konsumenta, nie pozostają zatem w sprzeczności z dobrymi obyczajami i nie stanowią rażącego naruszenia interesów konsumentów.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w sentencji.

O publikacji prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt strony pozwanej zarządzono na podstawie art. 479[44] kpc.

O kosztach postępowania orzeczono w oparciu o art. 100 kpc, zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione.

Mając na uwadze wynik sprawy, orzeczenie o nakazaniu pobrania od strony pozwanej opłaty od pozwu uzasadnia art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 2005-07-28 o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.